

ÜNİVERSİTE GİRİŞ SINAVLARINDA ORTAÖĞRETİM BAŞARI PUANI (OBP) ETKİSİ, ELEŞTİRİSİ VE ORANININ AZALTILMASI:

OBP: Adayın 4 yıllık lise ortalamasının (50-100 arasında ki diploma notunun) 5 ile genişletilerek 250-500 puan aralığında gösterilmesidir. 250-500'lük sisteme çevrilen OBP 0,12 katsayı ile çarpılarak adayın birinci ve ikinci aşamada almış olduğu ham puanlara (30-60 arası) eklenir. Bu ekleme sonucunda adayın yerleştirme puanı ve sırası ortaya çıkar. Aday bu puan-sıraya göre tercih yapar.

Adayın ham puanlarına OBP eklendikten sonra adayın başarı sırası sabit kalabilir, yükselebilir ya da düşebilir aşağıdaki örneklerde bazı puan türü gruplarında ve başarı aralıklarında bu etki gösterilmiştir.

Yıllara Göre OBP etkisini Gösteren Tablo (YGS-LYS puanlarına göre anlatımı)

		YERLEŞTİRME PUANI VE SIRASI				
		OBP Denge Noktası	Adayın Diploma Notu Olasılıklarına Göre Puan ve Sıra Değişimi			
Aday 2015 yılı	Ham Puan ve Sırası	88 (53 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2015 MF-3	404	457		446	452	458
2015 MF-3	10.094	10.098		13.718	11.656	9.778
Aday 2016 yılı	Ham Puan ve Sırası	90 (54 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2016 MF-3	423	477		465	471	477
2016 MF-3	10.056	10.045		14.518	12.217	10.045
Aday 2015 yılı	Ham Puan ve Sırası	83 (50 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2015 MF-4	334	384	370	376	382	388
2015 MF-4	40.609	40.678	49.276	45.452	41.857	38.342
Aday 2016 yılı	Ham Puan ve Sırası	85 (51 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2016 MF-4	363	414	399	405	411	417
2016 MF-4	40.580	40.580	49.646	45.940	42.308	38.881
Aday 2015 yılı	Ham Puan ve Sırası	83 (50 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2015 TM-3	342	392		384	390	396
2015 TM-3	29.749	29.541		36.758	31.267	26.249

Aday 2016 yılı	Ham Puan ve Sırası	85 (51 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2016 TM-3	372	423		414	420	426
2016 TM-3	30.486	30.146		38.847	32.914	27.554
Aday 2015 yılı	Ham Puan ve Sırası	78 (47 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2015 TM-1	279	326	315	321	327	333
2015 TM-1	99.425	99.118	117.636	107.191	97.518	88.626
Aday 2016 yılı	Ham Puan ve Sırası	78 (47 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2016 TM-1	310	357	346	352	358	364
2016 TM-1	100.750	101.216	119.303	109.170	99.721	91.078
Aday 2015 yılı	Ham Puan ve Sırası	73 (44 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2015 TS-2	322	366	358	364	370	376
2015 TS-2	40.266	40.663	49.402	42.623	36.695	31.419
Aday 2016 yılı	Ham Puan ve Sırası	75 (45 OBP Puanı)	60 (36 OBP Puanı)	70 (42 OBP Puanı)	80 (48 OBP Puanı)	90 (54 OBP Puanı)
2016 TS-2	346	391	382	388	394	400
2017 TS-2	40.550	40.999	50.663	44.091	38.125	32.717

Bu tabloda da görüldüğü gibi her puan türünde ve başarı sırasında OBP'nin yerleştirme sıraları üzerinde çok ciddi bir etkisi vardır. OBP eklendikten sonra adayın yerleştirme puanı sırası binlerce kişi ilerleyebilir ya da gerileyebilir. OBP'ye kaynaklık eden diploma notu, okullarda sınavlar ve performans notları ile belirlenmektedir. Bu sınavlar ve performanslar da okullara ve okul türlerine göre değişiklik gösterebilir. Dolayısıyla adayların OBP'leri her zaman standart bir şekilde ve hakkaniyet çerçevesinde gerçekleşmeyebilir.

Özellikle yüksek puanlı bölümlerde baktığımızda bu etkinin ne derecede önemli olduğunu daha iyi anlayabiliriz. Aşağıda 2017’de OBP’den dolayı Yerleştirme puanında sıra kaybetmiş bir adayın sonucu bulunmaktadır.

İAV PUANLARI VE BAŞARI SİRALARI			YERLEŞTİRME PUANLARI VE BAŞARI SİRALARI				
AN TÜRÜ	PUANI	BAŞARI SIRASI	YERLEŞTİRME			EK PUANLI YERLEŞTİRME	
			PUAN TÜRÜ	PUANI	BAŞARI SIRASI	PUANI	BAŞARI SIRASI
YGS-1	411,69873	17131	Y-YGS-1	457,88073	20292	---	---
YGS-2	405,29109	20448	Y-YGS-2	451,47309	24274	---	---
YGS-3	363,98292	50768	Y-YGS-3	410,16492	56535	---	---
YGS-4	346,75743	65864	Y-YGS-4	392,93943	71558	---	---
YGS-5	390,49987	26992	Y-YGS-5	436,68187	31198	---	---
YGS-6	409,56663	18639	Y-YGS-6	455,74863	22260	---	---
MF-1	399,56058	16302	Y-MF-1	445,74258	19703	---	---
MF-2	388,55520	23298	Y-MF-2	434,73720	27362	---	---
MF-3	381,51743	26951	Y-MF-3	427,69943	30950	---	---
MF-4	397,37643	17247	Y-MF-4	443,55843	20741	---	---

Bu örnekte de görüldüğü gibi aday OBP eklendikten sonra yaklaşık 3.000 kişi sıra kaybetmiştir.

Aşağıdaki tablo Özel Liselerin OBP’ye ve dolayısıyla başarıya etkisi örneklendirilebilir.

Okul Türlerine Göre OBP etkisini Gösteren Tablo

	İstanbul Üni	Kontenjan / Yerleşen	Yerleşenlerin geldiği okul türü		Özel Lise Mezunu Yerleşme Or.	Yerleşenlerin Ort OBP	Yerleşenlerin Ort Dip. Notu	Temel Lise'den Yerleşen Sayısı
			Tüm Özel Liseler	Tüm Devlet Liseler				
2015	Hukuk	667	112	555	16,79%	425,481	85,1	0
2016	Hukuk	615	225	390	36,59%	435,03	87	104
2015	Tıp Fak.	462	127	335	27,49%	463,055	92,6	0
2016	Tıp Fak.	390	171	219	43,85%	471,764	94,4	40

Bu örnekte de görüldüğü gibi 2016 yılında bu programlara yerleşen öğrencilerin içinde özel okuldan gelen öğrencilerin sayıca ve oranca artmış olması, bu programları kazanan adayların ortalama OBP’lerini yükseltmiştir.

Özellikle iki milyon kişinin yarıştığı ilk aşama puan hesaplamasında bu durumun etkisi çok fazla ön plana çıkacaktır. 2016 YGS-5’te 317 ile 316 puan arasında 7.000 kişi bulunmaktadır.

Aynı olumsuz durumun 2018 üniversite giriş sınavlarında artarak devam edeceği bellidir. Özellikle 2018 sınavında birinci ve ikinci aşamalarda soru sayısının düşürülmüş olması OBP etkisini çok daha fazla ön plana çıkartacaktır. 2017 yılında

doktoru, öğretmeni, avukatı, mühendisi seçmek için üniversite giriş sınavında 320-330 soru sorulurken 2018 yılında bu sayı 160'a düşmüştür. Bu durumda birbirine yakın puan alan aday sayısı daha çok artacaktır ve buda OBP'yi daha fazla ön plana çıkaracaktır. Bu durumda adaylar üzerinde olumsuz baskı ve sisteme güvensizlik yapmaktadır.

Çözüm Önerisi;

YGS-LYS puan hesaplamasında mevcut hali ile uygulanan OBP etkisinin düşürülmesi adaylar için daha sağlıklı olacaktır. Bu şekilde adayın ham puanla elde ettiği sırayı OBP ile kaybetmesinin kısmen önüne geçilecektir. Şu an 0,12 olarak uygulanan OBP katsayısının 0,10 düşürülmesi yerinde olacaktır. Bu durumda ham TYT-YKS puanlarına, 25-50 arası puan eklenecektir. Bu şekilde adayların OBP kaynaklı sıra kayıplarının önüne bir nebze olsun geçilip özellikle devlet liselerinde eğitim yapan öğretmenlerin üzerinde öğrenciye fazladan not vermeleri yönündeki baskılar azalacaktır. Bu değişiklik hayata geçirilirse bunun paralelinde ek puan uygulaması da oran olarak azaltılabilir. Örneğin OBP katsayısı 0,10 olarak belirlenirse, ek puan katsayısı 0,05 olarak belirlenebilir.

Mesut Sabancı 15.01.2018

Üsküdar Henza Akın Çolakoğlu A.İ.H. Lisesi Rehber Öğretmeni